

RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

RAPORT PRAWNY

nr **4**

Ucieczka przed upadłością

WALDEMAR KOMPALA

TERESA SIUDEM

Redaktor prowadząca

Epidemia Covid-19 i wprowadzenie lockdownu, by przeciwdziałać jej skutkom, osłabiło kondycję wielu polskich przedsiębiorstw.

Z dnia na dzień musiały zmierzyć się z nową rzeczywistością, która oznaczała: narastające koszty, zmniejszenie obrotów, utratę kontraktów i niepewność kolejnego dnia. Nie do wszystkich dotarła pomoc publiczna, a jeśli już – to często okazywała się ona niewystarczająca. Wielu przedsiębiorców stanęło przed widmem bankructwa.

Problemy finansowe, spowodowane pandemią, nie muszą jednak oznaczać końca firmy budowanej niekiedy przez lata. Ratunkiem może okazać się restrukturyzacja przedsiębiorstwa. Polskie prawo przewiduje kilka jej form – w tym postępowanie uproszczone. Warto wiedzieć, którą formę i w jakim przypadku można i warto zastosować. I co istotne, jeśli pojawiają się już problemy finansowe, nie należy zwlekać z decyzją o wszczęciu postępowania restrukturyzacyjnego. Im szybciej taka decyzja zostanie podjęta, tym większa jest szansa na wyjście z kryzysu.

Tematowi restrukturyzacji przedsiębiorstw poświęcony jest dzisiejszy raport prawny. Przygotowali go prawnicy oraz doradcy restrukturyzacyjni z kancelarii Zimmerman Sierakowski i Partnerzy. Czytelnicy znajdą w nim wiele praktycznych wskazówek.

Zapraszam do lektury.

SPIS TREŚCI

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

■ KILKA ROZWIĄZAŃ NA CZAS KRYZYSU

Postępowania dające dłużnikowi natychmiastową ochronę przed wierzycielami okazują się nie tylko najpopularniejsze, ale także najbardziej efektywne. ➔3

■ POSTĘPOWANIE O ZATWIERDZENIE UKŁADU

To najszybsze i najmniej formalne spośród wszystkich postępowań restrukturyzacyjnych. Jednak nie chroni ono dłużnika przed prowadzonymi egzekucjami. ➔4-6

■ UPROSZCZONE POSTĘPOWANIE RESTRUKTURYZACYJNE

Wprowadzenie tego postępowania było podyktowane rozwojem sytuacji pandemicznej w kraju. Jedną z pierwszych reakcji na skutki Covid-19 było zawieszenie obowiązku składania wniosków o ogłoszenie upadłości. ➔6-8

■ PRZYSPIESZONE POSTĘPOWANIE UKŁADOWE

Propozycja ta rekomendowana jest przede wszystkim w sytuacjach, gdzie do skutecznej restrukturyzacji niezbędne jest zawarcie układu z wierzycielami oraz ochrona przed egzekucjami prowadzonymi przez wierzycieli objętych układem. ➔8-11

■ POSTĘPOWANIE UKŁADOWE

Jeśli przedsiębiorca nie będzie spełniał kryteriów pozwalających na wdrożenie postępowania o zatwierdzenie układu lub przyspieszonego postępowania układowego, będzie mógł wykorzystać postępowanie układowe. ➔11-13

■ POSTĘPOWANIE SANACYJNE

W ramach tego postępowania nie tylko możliwa jest restrukturyzacja zobowiązań (w ramach przyjętego i zatwierzonego układu), ale również ingerencja w kontrakty dłużnika, majątek i zatrudnienie. ➔14-15

Wykaz skrótów

p.r. – ustawa z 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (tekst jedn. DzU z 2020 r., poz. 814 ze zm.)

Tarcza 4.0. – ustawa z 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19; Dz.U. poz. 1086 ze zm.)

WSTĘP | Prawne narzędzia restrukturyzacji przedsiębiorstw

Kilka rozwiązań na czas kryzysu

Celem niniejszego raportu jest przedstawienie prawnych narzędzi restrukturyzacji przedsiębiorstw w Polsce. Omówione zagadnienia są instytucjami uregulowaniami przede wszystkim w ustawie z 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne. W raporcie, poza teoretyczną analizą przepisów, dokonano także oceny stosowania regulacji prawnych w praktyce. Ocena ta została poparta danymi statystycznymi, a podstawową metodą przyjętą w badaniach dla potrzeb przygotowania raportu była ekonomiczna analiza prawa. Raport jest więc wyrazem krytycznego spojrzenia na prawo w dwóch popularnych aspektach zwanych: „law in action” oraz „law in books”.

Ochrona przedsiębiorcy

Polskie prawo restrukturyzacyjne w swym założeniu ma umożliwić przedsiębiorcy, zarówno dopiero zagrożonemu niewypłacalnością, jak i już niewypłacalnemu, skorzystanie z narzędzi ratowania oraz ochrony integralności przedsiębiorstwa. W perspektywie długofalowej chodzi natomiast o zachowanie bytu prawnego przedsiębiorstwa (choć nie jest to zasada bezwzględna), utrzymanie miejsc pracy czy zapewnienie ciągłości realizacji kontraktów. Restrukturyzacja została zdefiniowana jako system środków ochrony prawnej, którego celem jest uniknięcie ogłoszenia upadłości dłużnika przez umożliwienie mu restrukturyzacji w drodze zawarcia układu z wierzycielami, a w szczególności przy zabezpieczeniu słusznych praw wierzycieli. Tak rozumiany cel ustawy oznacza, że prawodawca na plan pierwszy wysuwa politykę ratowania przedsiębiorców, a likwidację (rozumianą zarówno jako prawną upadłość, jak i ekonomiczne bankructwo) traktuje jako ostateczność. Przy tym, co bardzo istotne, czasami także likwidacja może stanowić formę indywidualnej restrukturyzacji (np. tzw. *pre-pack* w upadłości jako forma szybkiej

PIOTR ZIMMERMAN
radca prawny, kancelaria Zimmerman
Sierakowski i Partnerzy

BARTOSZ SIERAKOWSKI
radca prawny, kancelaria Zimmerman
Sierakowski i Partnerzy

NORBERT FROSZTEGA
adwokat, kancelaria Zimmerman
Sierakowski i Partnerzy

alokacji zagrożonych aktywów) lub restrukturyzacji danej gałęzi czy obszaru rynku (szybkie odcięcie zainfekowanego podmiotu i wyeliminowanie go z obrotu, by uniknąć efektu domina zwanego „łańcuszkiem upadłości”).

W prawie restrukturyzacyjnym oraz upadłościowym przewidziano następujące formy restrukturyzacji:

- postępowanie o zatwierdzenie układu,
- przyspieszone postępowanie układowe,
- postępowanie układowe,
- postępowanie sanacyjne,
- uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne (narzędzie epizodyczne, wprowadzone na czas Covid-19),
- układ w upadłości,
- przygotowana likwidacja (tzw. *pre-pack*).

Każde z wliczonych postępowań charakteryzuje się cechami wyróżniającymi względem pozostałych, a nadto przeznaczone jest dla dłużników borykających się innymi trudnościami prawnofinansowymi. Prawodawca, projektując aktualnie obowiązującą ustawę insolwencyjną, wyszedł bowiem ze wszech miar słusznego założenia, że stworzenie jednej tylko formy restrukturyzacji (na wzór dawniej obowiązującej upadłości z możliwością zawarcia układu z wierzycielami) będzie niewystarczające. Bogactwo życia gospodarczego, implikujące rozmaite problemy dla uczestników

rynku, wymagało stworzenia wachlarza różnych procedur naprawczych. Tak samo jak istotne jest zdiagnozowanie problemu zachwiania płynności finansowej przedsiębiorcy oraz podjęcie decyzji o wdrożeniu restrukturyzacji, ważne (a może najważniejsze) jest dobranie odpowiedniego postępowania do stwierdzonych kłopotów. W niniejszej publikacji przedstawiamy czytelnikom swoistą mapę postępowania w razie napotkania trudności finansowych, wraz z omówieniem poszczególnych, prawem przewidzianych, procedur. Uzupełnienia poprzez dane statystyczne i praktyczne przykłady mają stworzyć kompleksowy zarys polskich procedur restrukturyzacyjnych, ale też wzmocnić ich powszechny odbiór w społeczeństwie, w imię przekonywania, że stan niewypłacalności przedsiębiorcy nie musi oznaczać jego końca.

Prymat czasu

Podstawowym wnioskiem, który narzuca się po analizie zebranych danych, jest prymat czasu otwarcia i przeprowadzenia postępowania nad wszystkimi innymi cechami restrukturyzacji. Postępowania dające dłużnikowi natychmiastową ochronę przed wierzycielami okazują się nie tylko najpopularniejsze, ale także najbardziej efektywne. W takich postępowaniach zawiera się najwięcej układów i jak należy

przewidywać, najwięcej odzyskają z nich wierzyciele. Prace legislacyjne nad wprowadzeniem rozwiązań uproszczonej restrukturyzacji na stałe do porządku prawnego to kierunek nie tylko słuszny, ale i najważniejszy – bo niezbędny dla ochrony nadwężonej epidemia gospodarki.

Propozycja zmian

Idea zaadaptowania odpowiednich rozwiązań legislacyjnych zmaterializowała się w postaci rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych oraz niektórych innych ustaw, który wpłynął do Sejmu 15 marca 2021 r. (druk nr 1016). Projekt zakłada m.in. nowelizację przepisów prawa restrukturyzacyjnego regulujących postępowanie o zatwierdzenie układu (art. 210–226[8] p.r.). Analiza założeń projektu wskazuje jednak, że nowe postępowanie o zatwierdzenie układu nie będzie kalką obecnie królującej w statystykach uproszczonej restrukturyzacji. Projektodawca stawia bowiem na jeszcze dalej idące instrumenty ochronne dłużnika w zakresie postępowań egzekucyjnych czy dopuszczalności wypowiedzania dłużnikowi umów, których obecna konstrukcja mogła być uznawana za mankament prowadzenia efektywnej i szybkiej restrukturyzacji w uproszczonym trybie.

ROZWIĄZANIE PIERWSZE | Najszybsze i najmniej formalne

Postępowanie o zatwierdzenie układu

Postępowanie o zatwierdzenie układu – jak każde postępowanie restrukturyzacyjne – dotyczy dłużników niewypłacalnych lub zagrożonych niewypłacalnością. Jego celem jest uniknięcie ogłoszenia ich upadłości przez umożliwienie dłużnikom restrukturyzacji w drodze zawarcia układu z wierzycielami. Ma charakter odformalizowany i uproszczony, z minimalnym udziałem sądu. Jest to postępowanie dostępne dla każdego dłużnika, który znalazł się co najmniej w stanie zagrożenia niewypłacalnością, a jedynym ograniczeniem dopuszczalności jego wdrożenia pozostaje z zastrzeżeniem dotyczącym deweloperów oraz emitentów obligacji to, aby suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem nie przekraczała 15 proc. sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem (**patrz ramka nr 1 i ramka nr 2**).

Umowa z nadzorcą

Dłużnik spełniający opisane powyżej warunki w pierwszej kolejności musi zawrzeć umowę z wybranym przez siebie radcą restrukturyzacyjnym (w żaden sposób z nim niepowiązany – por. art. 24 p.r.), który – o ile umowa nie stanowi inaczej – od dnia jej zawarcia pełni funkcję nadzorcę układu. Rzeczony kontrakt dotyczy sprawa-

WIKTOR DANIELAK

radca prawny, kancelaria Zimmerman Sierakowski i Partnerzy

wowania nadzoru nad przebiegiem postępowania oraz pomocy dłużnikowi w przygotowaniu propozycji układowych, zbieraniu głosów nad układem oraz złożeniu wniosku o zatwierdzenie układu. Umowa ta w żaden sposób nie ogranicza dłużnika w sprawowaniu zarządu nad jego przedsiębiorstwem – w dalszym ciągu może on dokonywać wszelkich czynności faktycznych i prawnych w sprawach jego majątku, w tym także przekraczających zakres zwykłego zarządu, bez konieczności pozyskiwania zgody nadzorcę układu, ale jednocześnie nie daje mu żadnej ochrony przed ewentualną windykacją ze strony wierzycieli.

Dłużnik nie jest jednak w pełni niezależny, ponieważ ma wobec nadzorcę obowiązki informacyjne: ma obowiązek (pod rygorem odpowiedzialności karnej, o której powinien być pouczony) podania nad-

Zdaniem autora

Postępowanie o zatwierdzenie układu jest niewątpliwie najszybsze i najmniej formalne spośród wszystkich postępowań restrukturyzacyjnych. Umożliwia również samodzielne zbieranie głosów przez dłużnika. Jednakże postępowanie to nie chroni dłużnika przed prowadzonymi egzekucjami. Ponadto, szczególny sposób liczenia większości wymaganej do przyjęcia układu powoduje, że bierność części jego wierzycieli może skutkować niemożnością osiągnięcia powyższego celu. Takie cechy tego postępowania oznaczają, że najefektywniej sprawdza się ono w przypadku dłużników zagrożonych niewypłacalnością, którzy są w stanie szybko i samodzielnie doprowadzić do przekonania większości swoich wierzycieli do zawarcia układu, a jednocześnie nie mają zagrożenia w postaci wszczęcia przeciwko nim egzekucji. Niestety, praktyka pokazuje, że większość dłużników znajdujących się w opisanej sytuacji preferuje szukanie porozumienia z wierzycielami w całości na własną rękę – z pominięciem postępowania o zatwierdzenie układu. Dlatego postępowanie to w swoim

klasycznym ujęciu (bez uwzględnienia uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego, wprowadzonego tarczą 4.0 na okres do 30 czerwca 2021 r.), w roku 2020 stanowiło zaledwie 1 proc. wszystkich postępowań restrukturyzacyjnych, o których obwieszczono w Monitorze Sądowym i Gospodarczym¹. Takie liczby nie napawają optymizmem, ponieważ niechęć do skorzystania z postępowania o zatwierdzenie układu, uzasadniana nadzieją, że uda się porozumieć z wierzycielami na własną rękę, w razie nieosiągnięcia tego porozumienia oznacza najczęściej dla dłużnika stratę czasu i popadnięcie w stan niewypłacalności. Pojawiła się jednak szansa na zmianę tego stanu rzeczy, ponieważ przedmiotem prac legislacyjnych jest projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych oraz niektórych innych ustaw, który może całkowicie przemodelować omówione postępowanie na wzór kończącego, zgodnie z założeniami ustawodawcy, swój byt prawny z końcem czerwca br. uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego.

zorcę pełnych i zgodnych z prawdą informacji w celu wykorzystania w postępowaniu restrukturyzacyj-

nym oraz udostępnienia dokumentów dotyczących swojego majątku i zobowiązań.

Ramka nr 1. Dlaczego 15 proc.?

Próg 15 proc. sporności roszczeń ma istotne znaczenie z punktu widzenia legitymizacji układu jako źródła zmian treści stosunków prawnych łączących dłużnika z ogółem jego wierzycieli, do których zalicza się również wierzycieli nieuczestniczących w głosowaniu nad układem bądź głosujących przeciwko niemu. Próg ten zawsze daje gwarancję, że układ popiera większość wierzycieli (w najgorszym razie zawsze będzie to ponad 56 proc. wierzycieli, skoro do przyjęcia układu trzeba osiągnąć dwojakiego rodzaju wielkości: osobową powyżej 50 proc. oraz kapitałową minimum 2/3, stąd: $[100 - (100-15) \times 66,67 \text{ proc.} = 56,67 \text{ proc.}]$). W razie ustalenia, że poziom spornych roszczeń dłużnika przekracza 15 proc., wówczas – o ile dłużnik w drodze bilateralnych porozumień z poszczególnymi wierzycielami nie zlikwiduje sporności bądź co najmniej nie zredukuje jej do ww. poziomu – zawarcie układu w trybie postępowania o jego zatwierdzenie będzie niedopuszczalne.

Ramka nr 2. Jak obliczyć 15-procentowy próg sporności?

W kwestii sposobu liczenia 15-proc. progu sporności należy opierać się na dwóch generalnych zasadach:

po pierwsze – sumę, od której liczymy dopuszczalne 15 proc. wierzytelności spornych, obliczamy, sumując wierzytelności bezsporne i sporne, **po drugie** – do obu grup wierzytelności, tak spornych, jak i bezspornych, nie doliczamy wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo i przysługujących pracownikom, co do których wierzyciele nie są uprawnieni do głosowania, bo nie wyrazili zgody na objęcie układem.

Przykładowo, dłużnik posiada niezabezpieczone rzeczowo na jego majątku długi, wynoszące 100 000 zł, których nie kwestionuje, oraz długi w kwocie 16 tys. zł – sporne, objęte toczącymi się przeciwko niemu procesami o zapłatę. W podanym przykładzie próg wierzytelności spornych nie został przekroczony, ponieważ 16 tys. zł ze 116 tys. zł stanowi 13,8 proc.

Ramka nr 3. Kiedy można zacząć zbierać głosy?

Artykuł 212 p.r. stanowi ogólnie, że po ustaleniu dnia układowego dłużnik zbiera głosy na piśmie, przedstawiając wierzycielom karty do głosowania. Pojawia się wątpliwość, czy dłużnik może rozpocząć zbieranie głosów po ustaleniu daty dnia układowego, ale przed nadejściem dnia układowego, czy też musi czekać na nadejście dnia układowego. Za pierwszą koncepcją opowiada się R. Adamus, Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz, 2019, kom. do art. 212 p.r., nb. 6, Legalis, natomiast za drugą – P. Filipiak [w:] A. Hrycaj, P. Filipiak, Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz, 2020, kom. do art. 212 p.r., teza 2, LEX. Zważywszy, że w przedstawianej wierzycielom karcie do głosowania należy wskazać m.in. kwotę wierzytelności, sumę wierzytelności objętych układem, które wynikają ze spisu wierzytelności stworzonego przez nadzorcę układu na dzień układowy, oraz sam dzień układowy, zbieranie głosów nad układem powinno mieć miejsce dopiero po dniu układowym. Uwaga ta dotyczy jednak przypadku, w którym dzień układowy dłużnik wyznaczył na dzień przypadający po dacie jego ustalenia. Jeżeli natomiast dzień układowy został wyznaczony na dzień odpowiadający dacie jego ustalenia lub na dzień przypadający przed datą jego ustalenia, wówczas sygnalizowany problem w praktyce nie ma znaczenia, ponieważ skoro nadszedł już dzień układowy, to ustalony na ten dzień stan przedsiębiorstwa dłużnika, relewantny dla przygotowania wniosku o zatwierdzenie układu, będzie już znany i nie ulegnie zmianom.

Następnie niezwłocznie po rozpoczęciu przez nadzorcę układu pełnienia swojej funkcji na podstawie opisanej powyżej umowy, dłużnik dokonuje ustalenia dnia układowego. Czynność ta ma kluczowe znaczenie dla dalszego biegu postępowania, ponieważ:

- według stanu z dnia układowego określa się uprawnienia wierzycieli do głosowania nad układem oraz skutki przyjętego układu;
- dzień ten rozgranicza zobowiązania dłużnika na podlegające restrukturyzacji w układzie oraz pozostające poza jego zakresem – zobowiązania powstałe po dniu układowym nie są objęte układem;
- dzień układowy wyznacza ramy czasowe procedury zbierania głosów nad układem, która może wynieść maksymalnie trzy miesiące.

Ustalenie dnia układowego

Dzień układowy może zostać wyznaczony na dzień przypadający nie wcześniej niż trzy miesiące i nie później niż dzień przed dniem złożenia wniosku o zatwierdzenie układu. Dłużnik dysponuje pewną swobodą co do oznaczenia tego dnia, mogąc wybrać dzień odpowiadający dacie jego ustalenia, dzień przypadający po dacie jego ustalenia oraz dzień przypadający przed datą jego ustalenia. Ważne jest to, by zmieścić się w powyższych interwałach czasowych oraz by wyznaczyć dzień układowy na datę pozwalającą zdążyć z przygotowaniem pełnej dokumentacji koniecznej do przedłożenia sądowi

wraz z wnioskiem o zatwierdzenie układu.

Przy ustalaniu dnia układowego dłużnik powinien więc brać pod uwagę przede wszystkim liczbę swoich wierzycieli oraz to, czy na pewno wezmą oni udział w głosowaniu nad układem. Jeżeli tej pewności nie ma, wówczas dłużnik powinien dodatkowo wziąć pod uwagę zasadę, w myśl której wniosek o zatwierdzenie układu może być złożony do sądu nie wcześniej niż po upływie trzech tygodni od dnia wysłania kart do głosowania z propozycjami układowymi tym wierzycielom, którzy nie oddali głosu. Poza tym, na wyznaczenie dnia układowego wpływ ma również regulacja ograniczająca ważność głosu oddanego w głosowaniu nad układem do maksymalnie trzech miesięcy (głos wierzyciela zachowuje ważność, jeżeli wniosek dłużnika o zatwierdzenie układu wpłynął do sądu przed upływem trzech miesięcy od dnia jego oddania).

Opisane okoliczności muszą być skrupulatnie ocenione przez dłużnika, ponieważ raz wyznaczony dzień układowy nie podlega już żadnym zmianom na dalszym etapie postępowania.

Zbieranie głosów

Po wyznaczeniu dnia układowego dłużnik może przystąpić do najważniejszej czynności w postępowaniu, czyli do zbierania głosów nad układem (**patrz ramka nr 3**).

W postępowaniu o zatwierdzenie układu, głosowanie ma charakter

wyłącznie pisemny, a wierzyciele oddają głosy na kartach do głosowania, posiadających ściśle sprecyzowaną treść, określoną w art. 213 ust. 1 p.r. Karta zawiera m.in. szczegółowe oznaczenie dłużnika i głosującego wierzyciela, informacje dot. kwoty przysługującej mu wierzytelności, sumę wierzytelności objętych układem, wskazanie dnia układowego, oznaczenie nadzorcy układu wraz z danymi kontaktowymi oraz – co niezwykle istotne – pełną treść propozycji układowych z jednoznacznym wskazaniem, które z propozycji dotyczą głosującego wierzyciela.

Na tym etapie głosowania wierzyciele mogą zgłaszać nadzorcy układu żądanie udzielenia informacji o sytuacji majątkowej dłużnika i możliwości wykonania układu oraz mogą zgłaszać nadzorcy pisemne zastrzeżenia co do zgodności z prawem przebiegu samodzielnego zbierania przez dłużnika głosów nad układem lub wskazania innych okoliczności, które mogą mieć wpływ na jego zatwierdzenie (nadzorca układu dołącza te zastrzeżenia do sprawozdania składanego do sądu wraz z wnioskiem o zatwierdzenie układu).

Przyjęcie układu

Układ jest przyjęty, jeżeli za jego przyjęciem wypowie się większość wierzycieli uprawnionych do głosowania nad układem, mających łącznie co najmniej dwie trzecie sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem. Jeżeli głosowanie przeprowadza się w grupach wierzycieli, obejmujących poszczególne kategorie in-

teresów, układ jest przyjęty, jeżeli w każdej grupie wypowie się za nim większość uprawnionych do głosowania nad układem wierzycieli z tej grupy, mających łącznie co najmniej dwie trzecie sumy wierzytelności przysługujących uprawnionym do głosowania nad układem wierzycielom z tej grupy. Mimo nieuzyskania wymaganej większości w niektórych z grup wierzycieli, układ jest przyjęty pod warunkiem, że wierzyciele mający łącznie dwie trzecie sumy wierzytelności przypadających wierzycielom uprawnionym do głosowania nad układem głosowali za przyjęciem układu, a wierzyciele z grupy lub grup, które wypowiedziały się przeciw przyjęciu układu, zostaną zaspokojeni na podstawie układu w stopniu nie mniej korzystnym niż w przypadku przeprowadzenia postępowania upadłościowego (**patrz ramka nr 4**).

Wniosek o zatwierdzenie układu

Wniosek o zatwierdzenie układu składa do sądu dłużnik. We wniosku należy podać m.in. wynik głosowania nad układem oraz treść kompletnych propozycji układowych, dołączając do niego zebrane karty do głosowania z podpisanymi wierzycieli lub ich pełnomocników oraz dowód wysłania co najmniej na trzy tygodnie przed dniem złożenia wniosku kart do głosowania z propozycjami układowymi wierzycielom, którzy nie oddali głosu. Załącznikiem do wniosku dłużnika jest

CIĄG DALSZY NA STRONIE 6

Ramka nr 4. Dlaczego większość wyznacza liczbę uprawnionych do głosowania?

W postępowaniu o zatwierdzenie układu, inaczej niż w pozostałych postępowaniach restrukturyzacyjnych, większość niezbędna do stwierdzenia przyjęcia układu liczona jest nie od liczby wierzycieli głosujących nad układem, lecz od liczby wierzycieli uprawnionych do głosowania. W praktyce oznacza to, że w postępowaniu o zatwierdzenie układu, przy obliczaniu większości, należy uwzględnić liczbę wierzycieli biernych (którzy nie oddali głosu), co utrudnia przyjęcie układu. Przykładowo, jeżeli dłużnik miał 10 wierzycieli, spośród których 3 głosowało za układem, 2 przeciwko, a 5 nie wzięło udziału w głosowaniu, wówczas do przyjęcia układu nie dojdzie, jeżeli głosowano nad nim w postępowaniu o zatwierdzenie układu („za” oddano 3 głosy z 10 uprawnionych do głosowania). Natomiast w pozostałych postępowaniach układ byłby przyjęty („za” oddano 3 głosy z 5 głosujących). Powyższe rozwiązanie jest jednak poddyktowane ochroną ogółu wierzycieli przed nieuczciwą praktyką dłużnika, polegającą na doręczeniu kart do głosowania wyłącznie zaprzyjaźnionym wierzycielom, gwarantującym dłużnikowi poparcie układu, przy jednoczesnym przedstawieniu pozostałych jako wierzycieli biernych, którzy nie powinny być uwzględnieni przy obliczaniu większości koniecznych do przyjęcia układu.

CIĄG DALSZY ZE STRONY 5

również sprawozdanie nadzorcy układu, które zawiera m.in. ocenę zgodności z prawem przebiegu samodzielnego zbierania głosów wraz ze wskazaniem innych okoliczności, które mogą mieć wpływ na zatwierdzenie układu, opinię o możliwości wykonania układu oraz plan restrukturyzacyjny.

Postanowienie sądu

Informacja o złożeniu wniosku o zatwierdzenie układu podlega obwieszczeniu, niemniej czynność ta w dalszym ciągu nie zmienia jeszcze sytuacji prawnej dłużnika: dłużnik nie traci prawa zarządu swoim majątkiem, ale nie uzyskuje też ochrony przed windykacyjnymi działaniami swoich wierzycieli.

Sąd wydaje postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia układu w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku. Termin ten ma jednak charakter instrukcyjny (jego przekroczenie przez sąd nie powoduje żadnych ujemnych skutków dla dopuszczalności rozpoznania wniosku). Postanowienie sądu podlega obwieszczeniu.

Od dnia wydania postanowienia w przedmiocie zatwierdzenia układu do dnia jego uprawomocnienia się, zmiana ulega sytuacji dłużnika. W tym okresie dłużnik bez zgody nadzorcy układu, wykonującego wówczas uprawnienia nadzorcy sądowego, nie może dokonywać czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu nad swoim przedsiębiorstwem (dokonanie takiej czynności bez zgody nadzorcy jest nieważne), ale w zamian zyskuje pewną ochronę przed egzekucjami (zakaz wszczynania lub kontynuowania egzekucji wierzytelności objętych z mocy prawa układem oraz możliwość zawieszenia egzekucji prowadzonych przez wierzycieli rzeczowych).

Jeżeli uprawomocni się zatwierdzenie układu – nadzorca układu traci uprawnienia nadzorcy sądowego i zostaje nadzorcą wykonania układu, chyba że układ stanowi inaczej. Układ zaś wchodzi w fazę jego wykonania.

¹ zimmermanfilipiak.pl/aktualnosci/prezentacje/, *Restrukturyzacje w Polsce – Raport po czwartym kwartale 2020, s.10. Również w 2019 r., kiedy nie obowiązywały przepisy o uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym, postępowanie o zatwierdzenie układu stanowiło zaledwie 1 proc. wszystkich postępowań restrukturyzacyjnych.*

ROZWIĄZANIE DRUGIE | Najczęściej wybierana procedura

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne

Oceniając statystyki postępowań restrukturyzacyjnych w Polsce za rok 2020 po liczbie otwartych postępowań danego rodzaju, wskazać można tylko jednego pretendenta do tytułu postępowania cieszącego się największym zainteresowaniem przedsiębiorców¹. Jest to oczywiście tzw. uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne, z którego w 2020 r. skorzystało aż 400 przedsiębiorców. Informacja ta wymaga jednak sprostowania o tyle, że postępowanie to zostało wprowadzone w drugiej połowie czerwca ubiegłego roku, a zatem wyżej wskazana liczba otwartych postępowań dotyczy tak naprawdę okresu półrocznego (lipiec-grudzień 2020), co jeszcze bardziej uwydatnia skalę zainteresowania tą instytucją.

Przewaga wersji covidowej nad klasyczną

Postępowanie to nie stanowi jednak kolejnego postępowania restrukturyzacyjnego, a jest raczej odmianą istniejącego już od początku funkcjonowania prawa restrukturyzacyjnego postępowania o zatwierdzenie układu. Dotychczas jednak ta „klasyczna” wersja nie cieszyła się zbyt dużym powodzeniem wśród statystyk postępowań restrukturyzacyjnych – dla zobrazowania jego popularności względem uproszczonej restrukturyzacji można wskazać, że w 2019 r. obwieszczenie o złożeniu wniosku o zatwierdzenie układu w ramach tej procedury ukazało się w Monitorze Sądowym i Gospodarczym jedynie siedem razy. Niezależnie od szczególnych czasów, w których przedsiębiorcom przyszło zmagać się z prowadzeniem biznesu, co z pewnością nie pozostaje bez wpływu na obecne zainteresowanie restrukturyzacją, tak duża różnica w zainteresowaniu pomiędzy „klasyczną” a „covidową” wersją postępowania o zatwierdze-

MATEUSZ WABERSKI
adwokat, kancelaria Zimmerman
Sierakowski i Partnerzy

nie układu wynika z ograniczeń, jakimi rządzi się to pierwsze, a które wyeliminowane zostały w jego uproszczonej odmianie (m.in. brak ochrony przed egzekucją, brak ochrony przed wypowiedzeniem dłużnikowi kluczowych umów).

Wprowadzenie uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego było podyktowane rozwojem sytuacji pandemicznej w kraju. Jedną z pierwszych reakcji na skutki Covid-19 w zakresie spodziewanej fali niewypłacalności przedsiębiorców było bowiem zawieszenie obowiązku składania wniosków o ogłoszenie upadłości.

WAŻNE!

Przedłużające się, a zarazem coraz bardziej dotkliwe skutki pandemii zwerfowały potrzebę wprowadzenia bardziej komplementarnych rozwiązań, tj. takich, które z jednej strony będą chronić dłużników przed działaniami windykacyjnymi wierzycieli, a z drugiej pozwolą na szybkie i efektywne uzdrowienie problemów płynnościowych firmy.

Ponadto, wprowadzenie rozwiązań zaproponowanych w ramach uproszczonej restrukturyzacji było doskonałym poligonem doświadczalnym przed wdrożeniem dyrektywy w sprawie ram restrukturyza-

Zdaniem autora

Ogólny bilans korzyści i ograniczeń przeważa zdecydowanie na stronie zalet uproszczonej restrukturyzacji, o czym świadczy również przywołana na wstępie niniejszego tekstu wyrażona statystycznie atrakcyjność tego postępowania. Należy spodziewać się, iż zainteresowanie tą instytucją, w obliczu trwającej wciąż pandemii i wywieranych przez nią skutków gospodarczych nie będzie słabło. O tym, jakie będą dalsze losy tego postępowania i jaki kształt przybierze ono w przyszłości, dowiemy się po przyjęciu planowanej nowelizacji postępowania o zatwierdzenie układu.

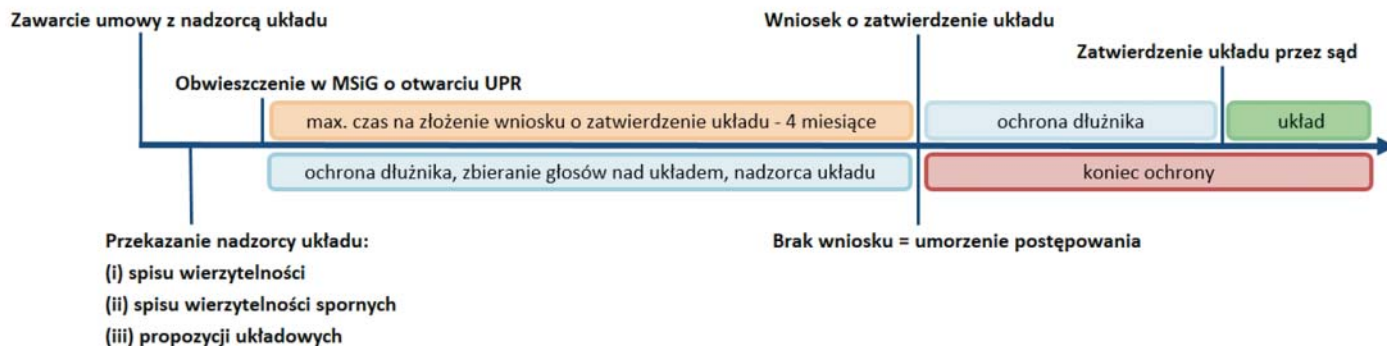
cji zapobiegawczej, która ma zostać implementowana do polskiego porządku prawnego do lipca 2021 r.

Przebieg postępowania

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne jest postępowaniem o zatwierdzenie układu, ale prowadzonym z odmiennymi wynikającymi z tarczy 4.0. A zatem, tak jak w postępowaniu o zatwierdzenie układu, dłużnik musi zawrzeć umowę o sprawowanie nadzoru nad przebiegiem postępowania z osobą posiadającą licencję doradcy restrukturyzacyjnego. Istotnym novum jest jednak obwieszczenie o otwarciu tego postępowania, które dokonywane jest w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

WAŻNE!

Z momentem ukazania się obwieszczenia w MSiG łączy się szereg kluczowych dla przebiegu

postępowania skutków, a przede wszystkim – rozpoczęcie biegu czteromiesięcznego terminu na złożenie wniosku o zatwierdzenie układu.

Termin ten wyznacza maksymalny czas trwania postępowania, w którym dłużnik musi przekonać swoich wierzycieli, aby obdarzyli go wyważonym odpowiednią ilością kapitału i liczby głosów kredytem zaufania pozwalającym na przyjęcie układu.

Nim jednak dłużnik złoży do MSiG wniosek o publikację obwieszczenia, powinien jeszcze przygotować spis wierzycelności, spis wierzycelności spornych (bądź oświadczenie o ich braku) oraz propozycje układowe, które przekazuje nadzorcą. Treść obwieszczenia, aby mogła wywołać skutki otwarcia tego postępowania, musi zawierać wymagane przez ustawę informacje, takie jak dane identyfikacyjne dłużnika, oświadczenie o otwarciu postępowania, wskazanie nadzorcą układu oraz dnia układowego.

WAŻNE!

Dzień dokonania obwieszczenia jest dniem otwarcia postępowania o zatwierdzenie układu. Nie oznacza to jednak, że od tego momentu podziałowi na objęte bądź nieobjęte układem ulegają wierzycelności dłużnika.

O tym, które z nich znajdują się w sferze zobowiązań układowych, decyduje, tak jak w klasycznym postępowaniu o zatwierdzenie układu, dzień układowy ustalony przez dłużnika. Nie jest on jednak ustalany w sposób zupełnie dowolny, gdyż musi przypadać nie wcześniej niż siedem dni przed dniem złożenia wniosku o dokonanie obwieszczenia i nie później niż siedem dni po jego złożeniu.

W trakcie czterech miesięcy od dnia dokonania obwieszczenia

powinno dojść do przyjęcia układu. Jeśli tak się stanie, dłużnik składa do sądu wniosek o zatwierdzenie układu, którego załącznik stanowi sprawozdanie nadzorcą zawierające szereg bardzo szczegółowych danych na temat przedsiębiorstwa dłużnika, struktury jego wierzycieli, przebiegu samego postępowania i oceny prawidłowości głosowania nad układem. Jeśli zaś w terminie czterech miesięcy od dnia obwieszczenia wniosek o zatwierdzenie układu do sądu nie trafi, to postępowanie umarza się z mocy prawa, a dłużnik traci ochronę przyszaną mu w ramach tejże procedury.

Utrata ochrony przed egzekucją oraz wypowiedzeniem umów może także nastąpić w trakcie postępowania, jeśli wierzyciel, nadzorca bądź sam dłużnik złoży do sądu wniosek o uchylenie skutków obwieszczenia, a sąd wniosek ten uwzględni. Uchylenie skutków obwieszczenia może nastąpić w przypadku, w którym sąd dostrzeże, że prowadzą one do pokrzywdzenia wierzycieli. Praktyka wskazuje jednak, iż jest to rozwiązanie mało efektywne, albowiem częstokroć rozpoznanie wniosku o uchylenie skutków obwieszczenia trwa na tyle długo, iż do tego czasu może upłynąć już znaczna część postępowania (→ patrz infografika).

Głosowanie nad układem

Kilka słów należałoby poświęcić temu, w jaki sposób dochodzi do przyjęcia układu w omawianym postępowaniu. Można to wydatnie zobrazować w zestawieniu z klasycznym postępowaniem o zatwierdzenie układu. Otóż w postępowaniu tym głosy wierzycieli zbierane są wyłącznie w drodze ich samodzielnego pozyskiwania przez dłużnika. W uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym ustawodawca przewidział jednak furtkę, która pozwala na wyznacze-

nie zgromadzenia wierzycieli w celu głosowania nad układem (niezależnie od możliwości samodzielnego zbierania głosów przez dłużnika). Jeśli zaś chodzi o większość niezbędne dla przyjęcia układu, to w klasycznej wersji postępowania zarówno tzw. większość osobowa (więcej niż połowa wierzycieli głosująca „ZA”), jak i większość kapitałowa (dwie trzecie sumy wierzycelności głosujących „ZA”) liczone są od wierzycieli uprawnionych do głosowania, a więc niezależnie od tego, czy uczestniczą oni w głosowaniu, czy też nie. W przypadku wyznaczenia zgromadzenia wierzycieli ustawa wskazuje natomiast, że większości niezbędne do przyjęcia układu oblicza się w odniesieniu do wierzycieli głosujących, a więc tylko tych, którzy oddali głos, co stanowi oczywiście korzystniejsze wymogi dla uzyskania większości opowiadającej się za układem.

Korzyści

Zestawiając uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne z klasycznym postępowaniem o zatwierdzenie układu, na plan pierwszy wysuwa się kilka znaczących korzyści, które decydują o tak dużym jego zainteresowaniu względem wersji bazowej. Przede wszystkim uproszczona restrukturyzacja chroni dłużnika przed egzekucją, choć nie w takim zakresie, o jakim wszyscy dłużnicy by marzyli.

WAŻNE!

Od dnia obwieszczenia o otwarciu postępowania zawieszeniu z mocy prawa ulegają postępowania egzekucyjne dotyczące wierzycelności objętej układem z mocy prawa, a wszczęcie egzekucji o taką wierzycelność oraz wykonanie postanowienia

o zabezpieczeniu roszczenia lub zarządzenia zabezpieczenia są niedopuszczalne.

To samo dotyczy wierzycelności zabezpieczonych rzeczowo na majątku dłużnika, o których mowa w art. 17 tarczy 4.0, choć istnieją tu pewne kontrowersje co do zakresu ochrony, o czym niżej.

Niestety, samo zawieszenie postępowania egzekucyjnego nie daje jednak podstaw do uchylenia zajęć dokonanych w tych postępowaniach. Przepisy nie przewidują takiej możliwości, a zatem zajęcia te upadną dopiero z momentem umorzenia postępowania egzekucyjnego, które nastąpi, zgodnie z art. 170 ust. 1 p.r., z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ. Praktyka wskazuje jednak, że jest rozwiązaniem niewystarczające dla dłużników – pozostające w mocy zajęcia rachunków bankowych czy wierzycelności często są ogromną przeszkodą w przywróceniu w trakcie postępowania płynności przedsiębiorstwa. Z drugiej jednak strony chronią wierzycieli przed nierzetelnymi dłużnikami, którzy mimo otwarcia uproszczonej restrukturyzacji nie mają szans na skuteczną naprawę swojego przedsiębiorstwa i zawarcie układu.

Zaznaczono już wyżej, że art. 17 tarczy 4.0 dotyczy wierzycelności zabezpieczonych rzeczowo na majątku dłużnika oraz że wierzycelności te nie mogą być egzekwowane w trakcie postępowania. Wspomniany przepis stanowi, że jeżeli propozycje układowe przewidują pełne zaspokojenie tych wierzycelności, bądź przynajmniej nie niższe od tego, jakiego można się spodziewać w przypadku dochodzenia wierzycelności z przedmiotu zabezpieczenia – do objęcia tej wierzycelności układem nie jest ko-

CIĄG DALSZY NA STRONIE 8

CIAĞ DALSZY ZE STRONY 7

nieczna zgoda wierzyciela. Mamy tu zatem do czynienia z przymusowym objęciem układem wierzycieli zabezpieczonych rzeczowo.

WAŻNE!

W postępowaniach restrukturyzacyjnych zasadą jest (o ile nie mamy do czynienia z układem częściowym), że wierzyciel taki objęty jest z mocy prawa układem tylko w tej części, której nie byłoby w stanie zaspokoić z przedmiotu zabezpieczenia.

Może jednak zgodzić się na objęcie jej układem i poddać warunkom spłaty w nim przewidzianym, choć takie działanie wierzyciela zabezpieczonego jest dalekie od powszechnego. Przymusowe objęcie układem wierzyciela rzeczowego jest więc rozwiązaniem korzystnym dla dłużnika, choć pamiętać należy, że jest to broń obosieczna – wierzyciele zabezpieczeni często dysponują dużym wolumenem wierzytelności, stąd ich głos przeciw układowi może niejednokrotnie okazać się decydujący. Przekonanie ich do poparcia układu

” Uprozczone postępowanie restrukturyzacyjne ogranicza też dłużnika w możliwości regulowania zobowiązań układowych

jest uzasadnione, tym bardziej że jako wierzyciele zabezpieczeni mogą upatrywać korzystniejszego poziomu zaspokojenia z przedmiotu zabezpieczenia w upadłości bądź egzekucji niż nawet przy 100-proc. spłatach rozbitych w układzie na wiele lat.

Zagadnieniem spornym w zakresie wierzytelności, o których mowa w art. 17 tarczy 4.0, jest wspomniany wyżej zakaz prowadzenia egzekucji dotyczących tych wierzytelności. Niektórzy twierdzą, że egzekucja będzie w tym przypadku wyłączona jedynie w sytuacji, o której mowa w art. 17 tj., kiedy propozycje układowe przewidują 100-proc. zaspokojenie (bądź nie niższe niż z przedmiotu zabezpieczenia). Istnieją również głosy, które wskazują, że przepis ten odnosi się jedynie do sposobu zabezpieczenia wierzytelności, o którym mowa w art. 17, nie-

zależnie od tego, jaki poziom zaspokojenia przewidują propozycje układowe i ku tym poglądom należałoby się skłonić².

WAŻNE!

Od dnia obwieszczenia o otwarciu postępowania dłużnikowi nie można również bez zgody nadzorcy układu wypowiedzieć kluczowych dla jego działalności umów skafalogowanych w art. 256 p.r.

Są to przede wszystkim: umowa najmu (dzierżawy) lokalu lub nieruchomości, w których jest prowadzone przedsiębiorstwo, umów leasingu, poręczeń, ubezpieczeń majątkowych czy umowy prowadzenia rachunku bankowego. Oczywiście, tak jak w przypadku pozostałych postępowań restrukturyzacyjnych, w których zastosowanie znajduje art. 256 p.r. (a więc z pominięciem „klasycznego” postępowania o zatwierdzenie układu), brak możliwości wypowiedzenia umów nie dotyczy sytuacji, w której wypowiedzenie to miałyby nastąpić z powodu niewykonywania przez dłużnika wynikających z tych umów zobowiązań nieobjętych układem – np. nieregulowanie rat najmu powstałych po dniu układowym.

Wymierną korzyścią omawianego postępowania jest również zagwarantowanie członkom zarządu spółek kapitałowych uchronienia się od odpowiedzialności za niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie, ze skutkiem już od dnia obwieszczenia, choć pod warunkiem, że w postępowaniu dojdzie do prawomocnego zatwierdzenia układu (ustawa przewiduje jednak możliwość utrzymania skutków ochronnych w tym względzie, także gdy nie dojdzie zatwierdzenia układu). Dla zobrazowania omawianej zalety można wskazać, że w klasycznym postępowaniu o zatwierdzenie układu ochrona ta następuje dopiero, kiedy w terminie na złożenie wniosku upadłościowego dojdzie do zatwierdzenia układu – to, co działo się w ramach postępowania przed tą datą, jest dla uchronienia się od omawianej odpowiedzialności bez znaczenia.

Ograniczenia

Przeciwwagą dla przywilejów przyznanych dłużnikowi w ramach uproszczonej restrukturyzacji są jednak pewne ograniczenia w bieżącej działalności. Przede wszystkim od dnia dokonania obwieszczenia dłużnik musi uzyskiwać zgodę nad-

zorcy układu na czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu. Zakres ten w praktyce wyznaczany jest przez nadzorcę układu po zaznajomieniu się przezeń ze specyfiką przedsiębiorstwa dłużnika (np. wszelkie płatności na rzecz jednego kontrahenta przekraczające ustalony przez nadzorcę pułap kwotowy, odbiegający od standardowych transakcji dokonywanych w przedsiębiorstwie, będą wymagać jego zgody). Zgoda może zostać wyrażona również następczo, w terminie 30 dni od dokonania czynności. Brak zgody nadzorcy na dokonanie czynności skutkować będzie jej nieważnością.

Biorąc pod uwagę, że w uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym brak jest sędziowego komisarza oraz możliwości ustanowienia rady wierzycieli, nadzorca układu ma kompetencję do wyrażenia zgody na dokonanie czynności, które w innych postępowaniach zastrzeżone są właśnie dla tych organów. Jest tak w przypadku wspomnianej wyżej zgody na wypowiedzenie dłużnikowi umów, o których mowa w art. 256 p.r. Ponadto, nadzorca udziela zgody na zawarcie przez dłużnika umowy kredytu lub pożyczki, jak również na zabezpieczenie na majątku dłużnika wierzytelności nieobjętej układem.

Uprozczone postępowanie restrukturyzacyjne ogranicza też dłużnika w możliwości regulowania zobowiązań układowych w trakcie postępowania. Generalną zasadą, która nie jest obecna jedynie w klasycznym postępowaniu o zatwierdzenie układu, jest brak możliwości spełniania świadczeń wynikających z wierzytelności objętych układem z mocy prawa. Analogiczne pewne ograniczenia są również nakładane w zakresie możliwości dokonywania potrąceń wierzytelności. Przepisy te mają zasadniczo na celu ochronę wierzycieli przed uzyskiwaniem przez niektórych z nich korzystniejszego poziomu zaspokojenia poza postanowieniami układu. Skoro zatem ustawodawca nakłada na wierzycieli ograniczenia w zakresie możliwości prowadzenia przez nich egzekucji z majątku dłużnika, to za zasadne uznał, aby przyznać im również mechanizmy ochronne, które będą gwarantowały, że każdy z nich będzie w trakcie postępowania traktowany jednakowo.

¹ zimmermanfilipiak.pl/aktualnosci/prezentacje/, *Restrukturyzacje w Polsce – Raport po czwartym kwartale 2020*, s.10.

² N. Frosztęga, *Uprozczone postępowanie restrukturyzacyjne – zagadnienia wybrane, Doradca Restrukturyzacyjny 2020*, nr 21, s. 67-69

ROZWIĄZANIE TRZECIE | Propozycja dla dłużnika niewypłacalnego lub zagrożonego niewypłacalnością

Przyspieszone postępowanie układowe

Przyspieszone postępowanie układowe jest rodzajem postępowania restrukturyzacyjnego, które umożliwia dłużnikowi zawarcie układu z wierzycielami po sporządzeniu i zatwierdzeniu spisu wierzycieli w uproszczonym trybie. Może być ono prowadzone wobec dłużnika niewypłacalnego lub zagrożonego niewypłacalnością tylko wtedy, kiedy suma wierzycieli spornych uprawniających do głosowania nad układem nie przekracza 15 proc. Ten rodzaj postępowania restrukturyzacyjnego charakteryzuje wiele uproszczeń, które mają na celu doprowadzenie do zawarcia układu w możliwie najkrótszym czasie – w założeniu około dwóch, trzech miesięcy. Postępowanie to jest najczęściej wybieraną sądową procedurą restrukturyzacji przedsiębiorstwa. Jednakże niestety w praktyce postępowania te trwają dłużej niż prognozowany ww. okres, nadal są natomiast one krótsze niż np. postępowanie sanacyjne.

KATARZYNA MAŁKOWSKA
adwokat, kancelaria *Zimmerman Sierakowski i Partnerzy*

powołując nadzorcę sądowego, bierze pod uwagę liczbę spraw, jakie dotychczas nadzorca prowadził, a także jego doświadczenie i dodatkowe kwalifikacje. Natomiast przy dużych przedsiębiorstwach wymagane jest, aby na nadzorcę sądowego została wyznaczona osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego z tytułem kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego.

Wniosek o otwarcie postępowania

Wniosek o otwarcie przyspieszonego postępowania układowego rozpoznawany jest przez sąd na posiedzeniu niejawnym, wyłącznie na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku. Wydanie rozstrzygnięcia powinno nastąpić w terminie tygodnia od dnia złożenia wniosku. Przy czym jest to jedynie termin instrukcyjny, który nie zawsze jest przez sądy dotrzymywany. Jednak im szybciej wniosek zostanie rozpoznany, tym szybciej można się skupić na działaniach czysto operacyjnych.

Wydając postanowienie o otwarciu przyspieszonego postępowania układowego sąd wyznacza nadzorcę sądowego. Sąd,

Zdaniem autorki

Przyspieszone postępowanie układowe jest rekomendowane przede wszystkim w sytuacjach, gdzie do skutecznej restrukturyzacji niezbędne jest zawarcie układu z wierzycielami oraz ochrona przed egzekucjami prowadzonymi przez wierzycieli objętych układem. Procedura ta może natomiast nie doprowadzić do zamierzonych skutków, kiedy istnieją wierzyciele nieobjęci układem, którzy mogą i chcą prowadzić egzekucje

z majątku dłużnika. To postępowanie nie będzie również rekomendowane dla dłużników, którzy chcą dokonać dogłębnych zmian w strukturze i przedmiocie działania swojego przedsiębiorstwa. Jednak zakładana szybkość postępowania oraz jego uproszczony charakter decydowały o tym, że do momentu wprowadzenia uproszczonej restrukturyzacji była to najczęściej wybierana z procedur restrukturyzacyjnych.

Wykonywanie czynności przez dłużnika

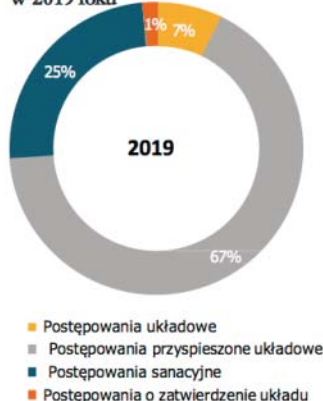
Otwarcie przyspieszonego postępowania układowego co do zasady nie pozbawia dłużnika wykonywania zarządu nad przedsiębiorstwem, jednakże na dokonanie czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu konieczne będzie uzyskanie zgody nadzorcę sądowego. Przy spełnieniu określonych przesłanek (art. 239 ust. 1 p.r.)

sąd może jednak z urzędu uchylić zarząd własny dłużnika i ustanowić zarządcę.

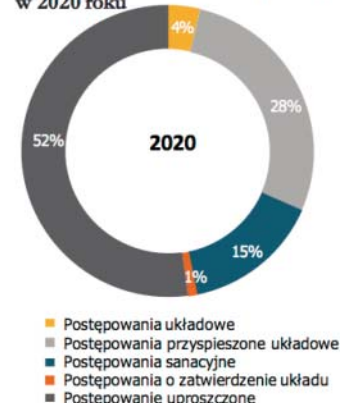
Z dniem otwarcia postępowania przedsiębiorstwa oraz mienie należące do dłużnika staje się masą układową. Dłużnik udostępnia nadzorcę sądowemu dokumenty dotyczące jego przedsiębiorstwa

CIĄG DALSZY NA STRONIE 10

Wykres 1. Udział otwartych postępowań w 2019 roku

Wykres 2. Udział otwartych postępowań w 2020 roku

Źródło: zimmermanfilipiak.pl/aktualnosci/prezentacje/, Restrukturyzacje w Polsce – Raport po czwartym kwartale 2020, s.10.

CIĄG DALSZY ZE STRONY 9

i majątku oraz umożliwia mu zapoznanie się z przedsiębiorstwem.

Ochrona przed egzekucją...

Na etapie postępowania w przedmiocie rozpoznania wniosku o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego dłużnikowi nie przysługują ochrona przed egzekucją, co jest związane m.in. z przewidzianym szybkim (tygodniowym) terminem na rozpoznanie przez sąd tego wniosku.

Natomiast już na etapie zasadniczego postępowania restrukturyzacyjnego (tj. po rozpoznaniu przez sąd wniosku dłużnika i otwarciu przez sąd postępowania restrukturyzacyjnego) dłużnik otrzymuje ochronę majątku przed działaniem ze strony wierzycieli. Z dniem otwarcia postępowania zawieszaniu ulegają postępowania egzekucyjne dotyczące wierzytelności objętej z mocy prawa układem, a wszczęcie postępowania egzekucyjnego, co do takiej wierzytelności po dniu otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego jest niedopuszczalne. Ochronę majątku dłużnika zapewnia również możliwość zawieszenia na okres trzech miesięcy postępowań egzekucyjnych co do wierzytelności nieobjętych z mocy prawa układem, jeżeli skierowano je do przedmiotu zabezpieczenia niezbędego do prowadzenia przedsiębiorstwa. Przepisy umożliwiają również uchylenie zajęć dokonanych w postępowaniach egzekucyjnych lub zabezpieczających przed dniem otwarcia postępowania.

...i wypowiedzeniem umów

W toku tego postępowania przewidziane są również regulacje zakładające brak możliwości wypowiedzenia po otwarciu postępowania m.in. umów najmu, dzierżawy czy leasingu z powodu niewykonywania tej umowy przez dłużnika przed dniem otwarcia.

Dokumenty sporządzane przez nadzorcę

Po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego nadzorca sądowy ma dwa tygodnie na sporządzenie spisu wierzytelności, spisu wierzytelności spornych oraz planu restrukturyzacyjnego. W przyspie-

Zalety i wady przyspieszonego postępowania układowego**Zalety**

Największą zaletą przyspieszonego postępowania układowego jest możliwość jego szybkiego przeprowadzenia przy jednoczesnym zapewnieniu dłużnikowi pewnej ochrony przed egzekucjami (w przeciwieństwie do bardziej odformalizowanego postępowania o zatwierdzenie układu).

Do innych zalet można zaliczyć:

- brak wpływu wierzycieli biernych i niechętnych do oddania głosu na możliwość zawarcia układu;
- możliwość uchylenia zajęć rachunków bankowych przez sędziego-komisarza;
- pozostawienie dłużnikowi swobody co do kierowania jego przedsiębiorstwem w zakresie nieprzekraczającym zwykłego zarządu;
- brak konieczności przeprowadzania procedury zmierzającej do rozstrzygnięcia statusu spornych wierzytelności jako warunku zwołania zgromadzenia wierzycieli;
- ochrona dłużnika przed rozwiązaniem umów kluczowych z punktu widzenia dalszego działania przedsiębiorstwa z powodu ich niewykonywania w okresie poprzedzającym otwarcie przyspieszonego postępowania układowego.

szonym postępowaniu układowym nie sporządza się natomiast spisu inwentarza. Termin na sporządzenie przez nadzorcę sądowego powyższych dokumentów jest z pewnością bardzo krótki, ale ma on za zadanie motywować do sprawnych działań zarówno dłużnika, jak i nadzorcę sądowego. Sprawność działania dłużnika i jego determinacja to nie tylko klucz do osiągnięcia celu, jakim jest zawarcie układu z wierzycielami, ale też istotny czynnik w pozyskaniu sobie przychylności ze strony wierzycieli. Nadzorca sądowy ma również za zadanie zawiadomić wierzycieli o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego.

Spis wierzytelności, a prawa wierzycieli

W odróżnieniu od postępowania układowego oraz postępowania sanacyjnego, po złożeniu przez nadzorcę sądowego spisu wierzytelności, wierzycielom nie przysługuje możliwość zaskarżenia takiego spisu poprzez złożenie sprzeciwów.

Wady

Praktyka negatywnie zweryfikowała założenia, zgodnie z którymi przyspieszone postępowania układowe miały trwać ledwie kilka miesięcy. W dużych ośrodkach postępowania te przedłużają się czasem nawet do kilkunastu miesięcy. Inne wady przyspieszonego postępowania układowego to:

- niepełna ochrona przed egzekucjami prowadzonymi przez wierzycieli, którzy nie są z mocy prawa objęci układem. Takie egzekucje mogą zostać zawieszane przez sędziego-komisarza na wniosek dłużnika, jednak co najwyżej na trzy miesiące. Jako że przyspieszone postępowania układowe rzadko trwają tak krótko, istnieje ryzyko, iż wierzyciel podejmie egzekucję;
- utrata pełnej kontroli nad przedsiębiorstwem wskutek ustanowienia nadzorcy sądowego, którego zgoda jest niezbędna do dokonania czynności przekraczających zwykły zarząd;
- brak możliwości przeprowadzenia szeroko zakrojonej restrukturyzacji przedsiębiorstwa dłużnika w ramach tzw. działań sanacyjnych.

W postępowaniu tym jedynie dokonuje się ich klasyfikacji jako sporne i bezsporne. Nadzorca sądowy sporządza spis wierzytelności w oparciu o wykazy przedstawione przez dłużnika przy wniosku, ale także w oparciu o zapisy w księgach. Może się zdarzyć wówczas, że nadzorca sądowy umieści w spisie wierzytelności, których dłużnik wcześniej nie uznawał. W takim wypadku dłużnikowi przysługuje uprawnienie do wniesienia zastrzeżeń co do umieszczenia wierzytelności w spisie. Stają się one wówczas wierzytelnościami spornymi (w tej części, której dotyczą zastrzeżenia).

Jednakże powyższe nie znaczy, że na spisie nie będą mogły zostać sporządzone różnego rodzaju korekty. Przepisy prawa restrukturyzacyjnego przewidują możliwość wykreślenia ze spisu przez sędziego komisarza wierzytelności, które w całości lub w części nie istnieją. Natomiast jeśli po złożeniu spisu ujawnią się jakieś wierzytelności, które nie zostały uwzględnione w spisie wierzytelności, to nadzorca sądowy powinien złożyć uzupełnienie spisu.

Jeżeli od dnia sporządzenia spisów, zaszły zmiany lub jeżeli dłużnik zgłosił zastrzeżenia, nadzorca sądowy składa na zgromadzeniu wierzycieli aktualny spis wierzytelności i spis wierzytelności spornych. Jest to ostatni moment, kiedy spisy mogą zostać zmienione.

Zgromadzenie wierzycieli

Niewłocznie po złożeniu przez nadzorcę sądowego spisu wierzytelności, spisu wierzytelności spornych oraz planu restrukturyzacyjnego uwzględniającego propozycje restrukturyzacji przedstawione przez dłużnika, sędzia komisarz wyznacza termin zgromadzenia wierzycieli w celu głosowania nad układem.

Na zgromadzeniu wierzycieli w przyspieszonym postępowaniu układowym nie przeprowadza się wyłącznie głosowania nad układem. Uproszczony charakter postępowania w zakresie spisu wierzytelności (wyłączenie możliwości składania sprzeciwów co do umieszczenia bądź pominięcia wierzytelności) zakłada, iż na zgromadzeniu wierzycieli dochodzi również do zatwierdzenia spisu.

Wierzyciele, i to zarówno ci umieszczeni na spisie wierzytelności (bezsporne), jak i na spisie wierzytelności spornych, są zawiadamiani o terminie zgromadzenia wierzycieli. Sędzia komisarz może dopuścić do udziału w zgromadzeniu wierzycieli umieszczonych na spisie wierzytelności spornych, jeżeli uprawdopodobni istnienie wierzytelności.

Przyjęcie układu

Przyjęcie układu na zgromadzeniu wierzycieli następuje, jeśli za układem wypowie się większość głosujących wierzycieli, którzy oddali ważny głos, mających łącznie co najmniej dwie trzecie sumy wierzytelności przysługujących głosującym wierzycielom.

Jeżeli głosowanie nad układem przeprowadza się w grupach wierzycieli, układ zostaje przyjęty, jeżeli w każdej grupie wypowie się za nim większość głosujących wierzycieli z tej grupy, mających łącznie co najmniej dwie trzecie sumy wierzytelności przysługujących głosującym wierzycielom z tej grupy.

Układ zostaje przyjęty, chociażby nie uzyskał wymaganej większości w niektórych z grup, jeżeli wierzyciele mający łącznie dwie trzecie sumy wierzytelności przysługują-

cych głosującym wierzycielom głosowali za przyjęciem układu, a wierzyciele z grupy lub grup, które wypowiedziały się przeciw przyjęciu układu, zostaną zaspokojeni na podstawie układu w stopniu nie mniej korzystnym niż w przypadku przeprowadzenia postępowania upadłościowego.

Zatwierdzenie układu

Po przyjęciu układu przez wierzycieli sędzia komisarz wyznacza rozprawę w celu rozpoznania układu. Przyjęcie układu jest możliwe przy bierności, a nawet sprzeciwie części wierzycieli, dlatego też sąd musi mieć możliwość zbadania, czy układ nie narusza prawa albo interesów wierzycieli.

Sąd obowiązkowo odmawia zatwierdzenia układu, który narusza prawo, w szczególności (ale nie tylko) jeżeli przewiduje udzielenie pomocy publicznej niezgodnie z przepisami. Chodzi tutaj nie tylko o naruszenie przepisów prawa restrukturyzacyjnego, ale jakichkolwiek innych przepisów prawa oraz zasad współżycia społecznego. Nie ma przy tym znaczenia stopień naruszenia, tzn. czy jest ono rażące czy drobne.

Obligatoryjna jest także odmowa zatwierdzenia układu w sytuacji, gdy jest pewne, że układ nie zostanie wykonany. Taka sytuacja następuje, jeśli dłużnik nie reguluje swoich bieżących zobowiązań, albo z toku postępowania wynika, że propozycje układowe są nierealne. W postępowaniu o zatwierdzenie układu albo w przyspieszonym postępowaniu układowym sąd zasadniczo musi odmówić zatwierdzenia układu, jeżeli suma wierzytelności spornych przekroczy 15 proc. sumy wszystkich wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem. Wynika to z faktu, że w tych postępowaniach wierzyciele mają ograniczone możliwości dochodzenia swoich praw – przede wszystkim nie ma w nich procedury zgłaszania sprzeciwu do spisu wierzytelności. Na zasadzie wyjątku tylko w przyspieszonym postępowaniu układowym, jeśli dłużnik będzie w stanie wykazać, że nie wiedział o istnieniu wierzytelności spornych, a ich zaspokojenie nie będzie mniejsze niż w razie upadłości, sąd ma możliwość zatwierdzenia układu (pomimo naruszenia ww. progu 15 proc. spornych wierzytelności).

Istnieją także sytuacje jak ostatnia z wymienionych, w których sąd może, choć nie musi, odmówić za-

twierdzenia układu (przesłanki fakultatywne). Sąd restrukturyzacyjny może odmówić zatwierdzenia układu, jeśli jego warunki są rażąco krzywdzące dla tych wierzycieli, którzy głosowali przeciwko układowi i zgłosili zastrzeżenia. Oznacza to, że sąd bada nie tylko, czy układ będzie zgodny z prawem, ale też czy jego skutki nie będą wyjątkowo niekorzystne ekonomicznie dla tych wierzycieli, którzy w toku postępowania sprzeciwiali się jego przyjęciu. Możliwość odmowy zatwierdzenia układu istnieje jedynie w razie „rażącego” pokrzywdzenia, gdyż z zasady każdy układ będzie się wiązał z jakimś stopniem pokrzywdzenia wierzycieli. Jako przykład takiej sytuacji można podać układ przewidujący znaczny poziom redukcji zadłużenia, podczas gdy dłużnik miałby obiektywne możliwości, żeby spłacić wierzycieli w o wiele większym zakresie.

Pozytywne dla dłużnika rozstrzygnięcie sądu w przedmiocie zatwierdzenia układu oznacza, iż z chwilą uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu układu następuje zakończenie postępowania. Nadzorca obejmuje funkcję nadzorcy wykonania układu, który raz na trzy miesiące składa do sądu sprawozdanie dotyczące wykonania planu restrukturyzacyjnego oraz układu. Po jego wykonaniu sąd wydaje postanowienie o wykonaniu układu.

Dodatkowe koszty

Należy pamiętać, że postępowanie w przedmiocie otwarcia przyspieszonego postępowania układowego generuje dodatkowe koszty, które powinny zostać poniesione przez dłużnika. Opłata od samego wniosku o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego obecnie wynosi 1000 zł. Wraz z wnioskiem, dłużnik jest też zobowiązany do uiszczenia zaliczki na wydatki postępowania, którego wysokość w tym roku wynosi 5370,64 zł.

Dodatkowo dłużnik jest obowiązany do poniesienia kosztów postępowania restrukturyzacyjnego związanych z wynagrodzeniem nadzorcy sądowego, którego wysokość jest zależna od liczby wierzycieli będących uczestnikami postępowania, sumy wierzytelności umieszczonych na spisie wierzytelności, czasu trwania postępowania oraz stopnia złożoności sprawy i nakładu pracy nadzorcy sądowego. Wynagrodzenie to może kształtować się w przedziale od: 16 111,92 do 236 308,16 zł.

ROZWIĄZANIE CZWARTE | Nie dla każdego

Postępowanie układowe

ALICJA WILK

radca prawny, kancelaria
Zimmerman Sierakowski
i Partnerzy

DIANA DUDEK

prawnik, kancelaria Zimmerman
Sierakowski i Partnerzy

Jeżeli przedsiębiorca nie będzie spełniał kryteriów pozwalających na wdrożenie postępowania o zatwierdzenie układu lub przyspieszonego postępowania układowego, będzie mógł wykorzystać postępowanie układowe. Postępowanie układowe stanowi kolejną przewidzianą w ustawie procedurę restrukturyzacyjną, skierowaną dla przedsiębiorców, którzy nie będą spełniali kryteriów pozwalających na wdrożenie postępowania o zatwierdzenie układu oraz przyspieszonego postępowania układowego. W szczególności będzie to miało miejsce w przypadku, gdy suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem przekroczy 15 proc. ogólnej sumy takich wierzytelności.

Ochrona wierzycieli

Relacja ta działa także w odwrotną stronę – postępowanie układowe nie będzie dostępne dla podmiotów, w odniesieniu do których nie została przekroczona ww. granica 15 proc. sumy spornych wierzytelności. Ustawodawca chroni w ten sposób wierzycieli, gdyż istnieje realna obawa, że nieuczciwi dłużnicy mogliby wykorzystywać z natury dłuższe postępowanie układowe jedynie w celu pokrzywdzenia wierzycieli poprzez uniemożliwienie im prowadzenia pojedynczych egzekucji. W przypadku postępowania układowego sąd może bowiem, już na etapie badania wniosku, zawiesić postępowanie egzekucyjne prowadzone w celu dochodzenia należności objętych z mocy prawa układem oraz uchylić zajęcie rachunku.

CIĄG DALSZY NA STRONIE 12

CIĄG DALSZY ZE STRONY 11

PRZYKŁAD 1

MOŻLIWY UKŁAD

Dłużnik – spółka Y – ma ośmiu wierzycieli uprawnionych do głosowania, z których: A, B, C, D mają po 15 proc. ogólnej sumy wierzytelności, E, F, G, H zaś mają po 10 proc. ogólnej sumy wierzytelności, przy czym wierzytelności E, F, G, H są sporne. W tej sytuacji – jako że suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem przekracza 15 proc. ogólnej sumy wierzytelności (4 x 10 proc. = 40 proc.), a tym samym nie są spełnione warunki pozwalające na wszczęcie ani postępowania o zatwierdzenie układu, ani też przyspieszonego postępowania układowego – otwarta będzie droga do wdrożenia postępowania układowego.

PRZYKŁAD 2

DROGA ZAMKNIĘTA

Dłużnik – spółka Y – ma ośmiu wierzycieli uprawnionych do głosowania, z których: A, B, C, D, E, F mają po 15 proc. ogólnej sumy wierzytelności, G i H mają zaś po 5 proc. ogólnej sumy wierzytelności, przy czym wierzytelności G i H są sporne. W tej sytuacji – jako że suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem nie przekracza 15 proc. ogólnej sumy wierzytelności (2 x 5 proc. = 10 proc.), a tym samym są spełnione warunki pozwalające na wszczęcie bądź postępowania o zatwierdzenie układu, bądź też przyspieszonego postępowania układowego – zamknięta będzie droga do wdrożenia postępowania układowego.

Co we wniosku

Postępowanie układowe inicjowane jest na wniosek dłużnika o otwarcie postępowania układowego. Należy przy tym zwrócić uwagę, iż wymagania formalne wniosku, jakie muszą być spełnione, nie różnią się zasadniczo od tych, które zostały przewidziane dla przyspieszonego postępowania układowego, z pewnymi wyłączeniami. A mianowicie, składając wniosek o otwarcie postępowania

układowego dłużnik nie ma obowiązku przedstawienia aktualnego wykazu majątku z szacunkową wyceną jego składników oraz sporządzenia bilansu na potrzeby tego postępowania. Formalnie nie ma również obowiązku przedstawienia informacji dotyczącej średniorocznego zatrudnienia pracowników, osiągania rocznych obrotów netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych, a także sumy aktywów bilansu za okres jednego z dwóch ostatnich lat obrotowych, jednak uznać należy to za przeoczenie ustawodawcy. Informacje te mają znaczenie dla ustalenia, czy funkcję nadzorca sądowego w postępowaniu pełnić ma osoba z tytułem kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego, a zatem powinny zostać we wniosku przedstawione.

WAŻNE!

W wniosku o otwarcie postępowania układowego konieczne będzie natomiast uprawdopodobnienie przez dłużnika zdolności do bieżącego zaspokajania kosztów postępowania oraz powstałych po dniu jego otwarcia zobowiązań.

Jak to uprawdopodobnić?

Dłużnik powinien przedstawić rachunek wpływów i wydatków przewidywanych i możliwych do osiągnięcia po otwarciu postępowania. Powinno z niego wynikać, że jego przychody wystarczą na pokrycie kosztów i zobowiązań w całym toku postępowania. W szczególności dłużnik powinien wskazać, że przychody będą wystarczające przy jednoczesnym zaspokajaniu wierzytelności tych wierzycieli nieobjętych układem, którzy mogą prowadzić egzekucję. Nie ma potrzeby wykazywania zdolności zaspokojenia wierzycieli, którzy nie dysponują tytułami egzekucyjnymi, lub jeżeli podpisali porozumienia o wstrzymaniu się z egzekucją na czas trwania postępowania układowego.

Wydatki

Postępowanie w przedmiocie otwarcia postępowania układowego może generować dodatkowe koszty, które powinny zostać poniesione przez dłużnika. Jeżeli zaistnieje potrzeba ich pokrycia, sąd uprzednio wzywa dłużnika do uiszczenia zaliczki, wskazując jej kwotę. Zależnie od celu, na jaki jest

przeznaczona zaliczka, sąd wskazuje rygor pominięcia czynności lub umorzenia postępowania.

Ustanowienie tymczasowego nadzorca

W postępowaniu o otwarcie postępowania układowego sąd może zabezpieczyć majątek dłużnika przez ustanowienie tymczasowego nadzorca sądowego. Po jego ustanowieniu dłużnik może dokonywać jedynie czynności w ramach zwykłego zarządu, a czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu tylko za zgodą tymczasowego nadzorca sądowego. Czynności dokonane bez takiej zgody są nieważne. Obowiązkiem tymczasowego nadzorca sądowego jest kontrolowanie czynności i przedsiębiorstwa dłużnika, a także badanie, czy majątek dłużnika jest dostatecznie zabezpieczony przed zniszczeniem.

Zawieszenie egzekucji

Jest to sposób zabezpieczenia mierzący do ochrony majątku dłużnika przed aktywnością niektórych wierzycieli oraz zachowanie przedsiębiorstwa dłużnika w stanie kompletnym i zdolnym do dalszej działalności. Na omawianym etapie postępowania w przedmiocie otwarcia postępowania układowego, na wniosek dłużnika lub tymczasowego nadzorca układowego, sąd może zawiesić postępowanie egzekucyjne. Zawieszenie egzekucji dotyczy wszystkich wierzytelności objętych układem, a zatem również wierzytelności publicznoprawnych. Nie dotyczy natomiast egzekucji wierzytelności pozaukładowych oraz wierzytelności, które są obejmowane układem tylko za zgodą wierzyciela – pracowników i zabezpieczonych rzeczowo. Z chwilą zawieszenia egzekucji pozostaje ona w takim stanie, w jakim była w momencie wydania postanowienia o zabezpieczeniu. Środki pozyskane przez komornika, a niewydane jeszcze wierzycie-

lom, nie mogą być ani im wydane, ani zwrócone dłużnikowi. Pozostają one w dyspozycji komornika do czasu oddalenia wniosku o otwarcie postępowania lub jego uwzględnienia.

WAŻNE!

Uchylając zajęcie rachunku bankowego, sąd jednocześnie ustanawia tymczasowego nadzorcę sądowego, jeżeli wcześniej nie został ustanowiony. Na postanowienie sądu przysługuje dłużnikowi oraz wierzycielowi prowadzącemu egzekucję zażalenie. Nie wstrzymuje to jednak skuteczności postanowienia, które podlega natychmiastowemu wykonaniu.

Postanowienie o otwarciu postępowania

Sąd powinien rozpoznać wniosek o otwarcie postępowania układowego w terminie dwóch tygodni od dnia jego złożenia, na posiedzeniu niejawnym. Wydanie orzeczenia opiera się jedynie na dokumentach, które dłużnik przedłożył wraz z wnioskiem. Jeżeli istnieją okoliczności wymagające sprawdzenia, w tym wysłuchania dłużnika, wówczas sąd nie orzeka na posiedzeniu niejawnym, ale wyznacza rozprawę. W takim przypadku powołanie tymczasowego nadzorca sądowego może być uzasadnione, ponieważ dzięki sprawozdaniu tymczasowego nadzorca sądowego sąd uzyska dodatkowe, zobiektywizowane źródło wiedzy o przedsiębiorstwie dłużnika. Jeżeli wyznaczono rozprawę, termin rozpoznania sprawy o otwarcie postępowania układowego wydłuża się do sześciu tygodni. Na postanowienie o otwarciu postępowania układowego służy zażalenie.

WAŻNE!

Dzień wydania postanowienia o otwarciu postępowania układowego jest dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego.

” Sąd powinien rozpoznać wniosek o otwarcie postępowania układowego w terminie dwóch tygodni od dnia jego złożenia, na posiedzeniu niejawnym

Wpływ postępowania na działania dłużnika

Postępowanie układowe w dużej mierze jest oparte na zaufaniu do dłużnika, przez co charakteryzuje się dość ograniczoną ingerencją w jego przedsiębiorstwo. Nie oznacza to jednak, że pozostaje bez wpływu na działania dłużnika. Zasadniczym elementem postanowienia o otwarciu postępowania układowego jest powołanie nadzorca sądowego. Wraz z ustanowieniem nadzorca dłużnik traci prawo do dokonywania czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu. Wszelkie zmiany dotyczące majątku, których dłużnik nie dokonuje w zwykłym toku bieżącej działalności przedsiębiorstwa, dla swej skuteczności wymagają zgody nadzorca sądowego. W pozostałym zakresie, czyli czynności prawnych związanych z normalnym tokiem funkcjonowania przedsiębiorstwa, dłużnik podejmuje decyzje w sposób autonomiczny. Rozwiązania to z jednej strony ma ograniczać swobodę dłużnika w rozporządzaniu majątkiem, chroniąc w ten sposób interesy wierzycieli, a z drugiej nie utrudniać podejmowania samodzielnych decyzji dotyczących bieżącej działalności przedsiębiorstwa.

Pozostałe skutki otwarcia postępowania układowego, z uwagi na odpowiednie stosowanie przepisów art. 238-256 p.r., tj. dotyczących przyspieszonego postępowania układowego, zostały omówione w części raportu, która opisuje to postępowanie.

Cele ustalenia składu masy układowej

By ustalić, czy postępowanie układowe nie prowadzi do pokrzywdzenia wierzycieli, co z kolei stanowi podstawę umorzenia postępowania, a także by zabezpieczyć majątek dłużnika na czas trwania postępowania, ustalany jest skład tzw. masy układowej. Co do zasady, dokonuje go nadzorca sądowy poprzez sporządzenie wykazu składników majątku zwanego spisem inwentarza. Podstawami do ustalenia majątku dłużnika są dokumenty bezsporne oraz wpisy w pozostałych dokumentach znajdujących się w przedsiębiorstwie. Można do nich zaliczyć wykaz środków trwałych czy odpisy ksiąg wieczystych. Domniemywa się, że przedmioty będące w posiadaniu dłużnika w dniu otwarcia postępowania, wchodzą w skład

” Najistotniejszym etapem postępowania jest głosowanie nad przyjęciem układu. W tym celu sędzia-komisarz wyznacza termin zgromadzenia wierzycieli

masy układowej. W wykazie wskazuje się także wartość poszczególnych składników, co oznacza, że niezbędne jest ich oszacowanie.

Spis inwentarza powinien obejmować wszystkie prawa, nieruchomości, ruchomości, należności czy środki pieniężne zgromadzone w kasie i na rachunkach bankowych dłużnika. Niedopuszczalne jest, by jakiegokolwiek aktywo nie zostało objęte spisem. Jeżeli określony składnik nie znajduje się w posiadaniu dłużnika, należy ująć go w spisie składników nieobjętych. Warto podkreślić, że ujęcie bądź nieuwzględnienie danego składnika w spisie nie oznacza powstania nowego tytułu prawnego czy przejścia prawa własności określonej rzeczy na inny podmiot.

Postępowania sądowe i administracyjne

Otwarcie postępowania układowego nie wyłącza uprawnień wierzycieli do dochodzenia należności podlegającej umieszczeniu w spisie wierzytelności na drodze postępowania sądowych, administracyjnych, sądownoadministracyjnych czy przed sądami polubownymi. Postępowania te toczą się zupełnie niezależnie od procedur związanych z postępowaniem układowym. Jeśli nie było przeszkód do umieszczenia wierzytelności w całości w spisie, koszty takiego postępowania będą obciążały wszczynającego postępowanie. Oznacza to, że wierzyciel, który wygra proces, będzie musiał pokryć wszystkie związane z nim koszty postępowania.

W przypadku gdyby przed rozstrzygnięciem powództwa wierzytelność została w całości uwzględniona w zatwierdzonym spisie wierzytelności, nie powinno dojść do zasądzenia kwot dochodzonych przez wierzyciela. Wyciąg ze spisu wierzytelności stanowi tytuł egzekucyjny przeciwko dłużnikowi, zatem postępowanie sądowe staje się bezprzedmiotowe i powinno być umorzone na podstawie art. 355 kodeksu postępowania cywilnego. Istnienie dwóch tytułów egzekucyjnych przeciwko jednemu dłużnikowi byłoby sprzeczne

z podstawowymi zasadami procesu cywilnego.

Wierzytelność zasądzona po prawomocnym zatwierdzeniu układu także będzie podlegała restrukturyzacji, ponieważ jest objęta układem. Zgodnie z art. 166 p.r. wierzyciel jest związany treścią przyjętego i zatwierzonego układu.

Wstąpienie nadzorca do postępowania

Po otwarciu postępowania układowego nadzorca wstępuje do toczących się postępowania sądowych, administracyjnych, sądownoadministracyjnych oraz przed sądami polubownymi, dotyczących masy układowej, z mocy samego prawa. Charakter uczestnictwa nadzorca będzie zależał od rodzaju postępowania, do którego wstąpi:

- w procesie cywilnym będzie miał uprawnienia interwenienta ubocznego, do którego odpowiednio zastosowanie znajdują przepisy o współuczestnictwie jednolitym,
- w cywilnym postępowaniu nieprocesowym czy w postępowaniach upadłościowych lub restrukturyzacyjnych nadzorca będzie uczestnikiem postępowania,
- w postępowaniu administracyjnym, sądownoadministracyjnym, jak i przed sądami polubownymi, nadzorca ma prawa strony.

Niezależnie od charakteru i rodzaju postępowania nadzorca może ustanowić pełnomocnika w osobie radcy prawnego lub adwokata.

Jeżeli nadzorca sądowy w postępowaniu sądowym jest interwenientem ubocznym samoistnym, ma prawo do wszelkich dopuszczalnych czynności procesowych, które nie są sprzeczne z oświadczeniami dłużnika. Ponadto, ze względu na charakter wstąpienia nadzorca do postępowania, który następuje z mocy prawa, nie musi on wykazywać interesu prawnego w przystąpieniu, a strona przeciwna jak i sam dłużnik nie mogą złożyć opozycji. Czas trwania ewentualnej interwencji ubocznej w postępowaniu sądowym trwa jedynie

przez okres pełnienia przez niego funkcji w postępowaniu układowym.

Zawieszenie postępowań z mocy prawa

Postanowienie o otwarciu postępowania układowego wywołuje skutek zawieszenia toczących się postępowań egzekucyjnych, które dotyczą wierzytelności objętej układem. Skutek ten następuje z mocy prawa. Sędzia-komisarz na wniosek dłużnika lub nadzorca sądowego może stwierdzić postanowieniem zawieszenie postępowania egzekucyjnego, a także uchylić zająć dokonane przed dniem otwarcia postępowania układowego. Środki pozyskane przez komornika a niewydane wierzycielowi prowadzącemu egzekucję na dzień wydania postanowienia o otwarciu postępowania układowego zostają w całości przekazane do masy układowej. Co najistotniejsze, po dniu otwarcia postępowania układowego wszczęcie postępowania egzekucyjnego czy wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu roszczenia wynikającego z wierzytelności objętej układem z mocy prawa jest niedopuszczalne.

Przebieg postępowania układowego

Po otwarciu postępowania układowego nadzorca sądowy powinien sporządzić plan restrukturyzacyjny oraz spis wierzytelności. Plan jest opracowywany w oparciu o propozycje restrukturyzacji przedstawione przez dłużnika, co oznacza, że przy opracowaniu planu niezbędna jest współpraca pomiędzy dłużnikiem a nadzorcą. Wymogi formalne planu zostały określone w treści art. 10 p.r.

Najistotniejszym etapem postępowania jest głosowanie nad przyjęciem układu. W tym celu sędzia-komisarz wyznacza termin zgromadzenia wierzycieli. Nadzorca sądowy zawiadamia wierzycieli o terminie i miejscu zgromadzenia, przesyłając propozycje układowe wraz z informacją o podziale wierzycieli na kategorie interesów oraz informację o sposobie głosowania oraz pouczenie o treści stosownych przepisów, analogicznie jak ma to miejsce w przyspieszonym postępowaniu układowym.

Co mówią statystyki? Pomimo kilku istotnych zalet postępowanie układowe nie jest jednym z najczęściej wybieranych rodzajów restrukturyzacji.

ROZWIĄZANIE PIĄTE | Dla podmiotów wymagających głębokiej restrukturyzacji

Postępowanie sanacyjne

Celem postępowania sanacyjnego, jak wszystkich postępowań restrukturyzacyjnych, jest uniknięcie ogłoszenia upadłości dłużnika, jednakże środkiem do osiągnięcia tego celu nie jest tylko umożliwienie dłużnikowi restrukturyzacji zadłużenia, ale także wprowadzenie działań sanacyjnych. Mówiąc o postępowaniu sanacyjnym, należy liczyć się z tym, że jest to ścieżka restrukturyzacji charakteryzująca się największym poziomem skomplikowania. Nie bez powodu jest ona przeznaczona dla podmiotów wymagających głębokiej i wielopłaszczyznowej restrukturyzacji. W ramach tego postępowania nie tylko możliwa jest restrukturyzacja zobowiązań (w ramach przyjętego i zatwierzonego układu), ale również ingerencja w kontrakty dłużnika, majątek i zatrudnienie. Nie bez powodu postępowanie sanacyjne określane jest jako hybryda postępowania restrukturyzacyjnego i postępowania upadłościowego. Reorganizacja przedsiębiorstwa w sanacji wymaga także czasu, a zatem nie jest to postępowanie, które może być adresowane do każdego dłużnika. Stojąc przed wyborem postępowania sanacyjnego, jako najbardziej optymalnej ścieżki restrukturyzacyjnej, należy dokonać analizy nie tylko struktury zobowiązań, ale także ogólnej sytuacji przedsiębiorstwa.

Przebieg postępowania

Z punktu widzenia wierzycieli i dłużników kluczowe dla kierunku restrukturyzacji są pierwsze miesiące po wydaniu przez sąd postanowienia w przedmiocie otwarcia postępowania sanacyjnego. W ciągu 30 dni zarządca ma obowiązek złożyć spis wierzycielności, spis inwentarza oraz plan restrukturyzacyjny. Wierzyciele mogą zaskarżyć spis wierzycielności, składając sprzeciw do sędziego komisarza co do umieszczenia bądź pominięcia wierzycielności na spisie wierzycielności. W przypadku planu restrukturyzacyjnego

MARZENA KOS-SROKA

radca prawny, Zimmerman Sierakowski i Partnerzy

go termin ten może zostać przedłużony przez sędziego komisarza do trzech miesięcy w uzasadnionych przypadkach. Plan restrukturyzacyjny jest kierunkowskazem każdego postępowania restrukturyzacyjnego. Ustawodawca niejako nakazuje dłużnikowi i zarządcy podjęcie współpracy w skonstruowaniu planu restrukturyzacyjnego. Zgodnie bowiem z art. 313 ust. 1 p.r. zarządca w porozumieniu z dłużnikiem składa sędziemu komisarzowi plan restrukturyzacyjny. Przy braku porozumienia zarządca składa plan restrukturyzacyjny, dołączając zastrzeżenia dłużnika i uzasadnienie przyczyn, dla których tych zastrzeżeń nie uwzględnił. Odmiennie niż w pozostałych procedurach insolwencyjnych w planie restrukturyzacyjnym należy dokonać wyraźnego rozgraniczenia środków restrukturyzacyjnych na:

- środki sanacyjne, które wdrażane będą w toku postępowania restrukturyzacyjnego,
- środki sanacyjne do wdrożenia w fazie wykonywania układu, czyli już po zakończeniu fazy sądowej postępowania restrukturyzacyjnego.

Po zrealizowaniu całości lub części planu restrukturyzacyjnego (czyli środków sanacyjnych, które wdrażane będą w toku restrukturyzacji) sędzia komisarz zwołuje zgromadzenie wierzycieli w celu głosowania nad układem. Do zadań zarządcy należy powiadomienie wszystkich wierzycieli o terminie zgromadzenia wierzycieli wraz

Zdaniem autorki

Postępowanie sanacyjne jest w pierwszej kolejności najchętniej wybieranych postępowań restrukturyzacyjnych przez dłużników. Na przestrzeni ostatnich dwóch lat liczba otwartych postępowań jest stabilna, pomimo zmian w ustawodawstwie i wprowadzenia bardziej konkurencyjnych

instrumentów prawnych (takich jak uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne). Z uwagi na dalekosiężne skutki nie jest to postępowanie dla każdego podmiotu gospodarczego, jednakże wdrożone może przyczynić się do przeprowadzenia z powodzeniem wielopłaszczyznowej restrukturyzacji.

z niezbędnymi informacjami, które pozwolą wierzycielom na podjęcie decyzji w zakresie głosu.

Wpływ na głos ma także niewątpliwie przedstawione na zgromadzeniu wierzycieli przez zarządcę sprawozdanie z wykonania planu restrukturyzacyjnego w toku postępowania sanacyjnego oraz efekty podjętych działań, a także główne działania, które zgodnie z planem restrukturyzacyjnym zostaną podjęte po przyjęciu układu. Ponadto zarządca jest zobowiązany do złożenia opinii o możliwości wykonania układu. Wspomniane informacje dla wierzycieli będą pomocne pod kątem zagłosowania za bądź przeciw układowi. To bowiem wierzyciele decydują o tym, czy układ zostanie przyjęty.

Przyjęcie układu

Układ jest przyjęty, jeżeli za jego przyjęciem wypowie się większość głosujących wierzycieli, mających łącznie co najmniej dwie trzecie sumy wierzycielności przysługujących głosującym wierzycielom. Jeżeli głosowanie nad układem przeprowadza się w grupach wierzycieli, większości te muszą zostać spełnione w każdej grupie. Mimo nieuzyskania wymaganej większości w niektórych z grup wierzycieli układ jest przyjęty pod warunkiem, że wierzyciele mający łącznie dwie trzecie sumy wierzycielności przysługujących głosującym wierzycielom, którzy głosowali za przyjęciem układu, a wierzyciele z grupy lub

grup, które wypowiedziały się przeciw przyjęciu układu, zostaną zaspokojeni na podstawie układu w stopniu nie mniej korzystnym niż w przypadku przeprowadzenia postępowania upadłościowego. Wierzyciele mogą w ciągu tygodnia od dnia przyjęcia układu zgłaszać zastrzeżenia do układu. Ostatnie słowo należy jednak do sądu, który decyduje, czy układ zostanie zatwierdzony. Wierzyciele bądź dłużnik, którzy kwestionują decyzję sądu w przedmiocie zatwierdzenia układu, mają możliwość jej zaskarżenia.

Konkurencyjność postępowania sanacyjnego

Na tle pozostałych postępowań restrukturyzacyjnych postępowanie sanacyjne wyróżnia się znacząco pod względem katalogu środków restrukturyzacyjnych. Z uwagi, że jest to postępowanie dedykowane podmiotom wymagającym gruntownej restrukturyzacji, ustawodawca przewidział następujące instrumenty prawne:

- możliwość odstąpienia przez zarządcę od niewykonywanych (nierentownych) umów,
- możliwość redukcji zatrudnienia przez zarządcę (na takich samych zasadach jak w postępowaniu upadłościowym),
- możliwość zbycia majątku dłużnika bez obciążenia,
- możliwość zakwestionowania czynności dłużnika dokonanych w okresie poprzedzającym

otwarte postępowanie sanacyjne, które wykazują oznaki „ucieczki z majątkiem”,

■ możliwość nawet całkowitej zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa.

Wszystkie te działania mogą być przeprowadzone wyłącznie z udziałem zarządcy i sądu/sędziego komisarza. Do najbardziej istotnych środków sanacyjnych należy reorganizacja zatrudnienia, możliwość odstąpienia od umów oraz zbycie majątku.

Restrukturyzacja zatrudnienia

Z punktu widzenia pracowników to właśnie postępowanie sanacyjne rodzi najdalej idące konsekwencje w zakresie ochrony ich praw. Zarządca bowiem, podobnie jak syndyk, może dokonywać wypowiedzeń umów o pracę w uproszczonym trybie. Szczególnie uprawnienia zarządcy to m.in. możliwość wypowiedzenia umów o pracę z osobami pozostającymi pod szczególną ochroną (przykładowo: osoby w wieku przedemerytalnym, osoby w okresie ciąży, urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego). Uzasadnienia dla tak daleko idącej modyfikacji ochrony trwałości stosunku pracy i znacznego ograniczenia praw pracowników w postępowaniu sanacyjnym należy upatrywać w trudnej sytuacji gospodarczej pracodawcy oraz konieczności ochrony wierzycieli. Nie oznacza to jednak, że zarządca może zwolnić każdego pracownika w oparciu o dowolnie ustalone kryterium. Podstawowy jest tu plan restrukturyzacyjny, w którym należy określić precyzyjnie zasady zwalniania pracowników, w szczególności: liczbę pracowników objętych zamiarem zwolnienia, okres, w którym nastąpi takie zwolnienie, oraz proponowane kryteria zwalniania pracowników.

Przegląd kontraktów

Ustawodawca umożliwił zarządcy (za zgodą sędziego komisarza) odstąpienie od nierentownych kontraktów. Możliwe jest to w odniesieniu do umów wzajemnych, które nie zostały wykonane w całości lub w części przez każdą ze stron kontraktu. Do kompetencji zarządcy należy zatem dokonanie przeglądu umów dłużnika. Kluczowe jest, aby taki audyt rentowności został dokonany przez zarządcę na początkowym etapie postępowania

Reorganizacja zatrudnienia w postępowaniu sanacyjnym

Może polegać na:

- skróceniu trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia do najwyżej jednego miesiąca w sytuacji wypowiedzenia pracownikowi umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony z powodu otwarcia postępowania sanacyjnego. W takim przypadku pracownikowi przysługuje odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za pozostałą część okresu wypowiedzenia,
- rozwiązaniu umowy w czasie ciąży bądź urlopu macierzyńskiego pracownicy, niezależnie od tego, czy zachodzą przyczyny uzasadniające rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia z jej winy i czy reprezentująca pracownicę zakładowa organizacja związkowa wyraziła zgodę na rozwiązanie umowy,
- wypowiedzeniu umowy o pracę zawartej w celu przygotowania zawodowego,
- przeprowadzeniu zwolnień grupowych w sposób mniej sformalizowany,
- wypowiedzeniu umowy o pracę pracownikowi w czasie urlopu oraz innej usprawiedliwionej nieobecności w pracy, także jeżeli nie upłynął jeszcze okres uprawniający do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia,
- rozwiązaniu umowy o pracę na czas określony lub na czas wykonania określonej pracy przez każdą ze stron za dwutygodniowym wypowiedzeniem,
- rozwiązaniu umowy z osobą w wieku przedemerytalnym,
- możliwości wypowiedzenia pracownikowi umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony bez obowiązku zawiadomienia na piśmie reprezentującej pracownika zakładowej organizacji związkowej o wyżej wskazanym zamiarze.

sanacyjnego. Działanie takie bowiem pozwoli na zaprzestanie generowania dalszych strat wiążących się z ewentualnym dalszym wykonywaniem nierentownych umów.

Skorzystanie z tego instrumentu prawnego wymaga od zarządcy wskazania w planie restrukturyzacyjnym konkretnych umów, od których zarządca planuje odstąpić. Sędzia komisarz, wyrażając zgodę, kieruje się celem postępowania sanacyjnego i bierze pod uwagę ważny interes drugiej strony umowy.

Zbycie majątku

Postępowanie sanacyjne umożliwia pozbycie się majątku, który jest zbędny bądź przynosi straty, zamiast generować zyski. W takiej sytuacji zarządca może zbyć majątek, a osiągnięte przychody przeznaczyć na bieżącą działalność przedsiębiorstwa, spłatę wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo na majątku dłużnika lub przeznaczyć fundusze ze sprzedaży na wykonanie układu. Jeśli chodzi o skutki omawianej sprzedaży, to jest ona zrównana ze skutkami sprzedaży w postępowaniu upadłościowym. Oznacza to, że kupujący nabywa rzecz wolną od obciążeń związanych np. z ustanowieniem hipoteki, zastawu czy też zastawu rejestrowego. Prawa te wygasają z chwilą sprzedaży przedmiotu obciążonego.

Ochrona przeciwegzekucyjna

Na tle innych postępowań restrukturyzacyjnych sanacja wyróż-

nia się najszerszym zakresem ochrony przeciwegzekucyjnej. Z chwilą otwarcia postępowania sanacyjnego wszystkie postępowania egzekucyjne ulegają zawieszeniu z mocy prawa zarówno co do wierzytelności objętych, jak i nieobjętych układem (z wyjątkiem egzekucji alimentów i niektórych rent), a skierowanie egzekucji do majątku dłużnika wchodzącego w skład masy sanacyjnej oraz zabezpieczenie roszczenia na tym majątku jest niedopuszczane. W praktyce ma to doniosłe znaczenie w sytuacji egzekucji swoich należności przez bank.

Co istotne – z możliwości ochrony przed egzekucją dłużnik może skorzystać już na etapie rozpoznawania wniosku restrukturyzacyjnego przez sąd. W postępowaniu sanacyjnym istnieje również możliwość uchylenia i rachunków bankowych na wniosek dłużnika lub zarządcy (także na przedpolu postępowania sanacyjnego). Sędzia komisarz zezwoli na uchylenie zajęć dokonanych w postępowaniu egzekucyjnym lub zabezpieczającym, jeżeli jest to konieczne dla dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa. Sumy uzyskane w zawieszonym postępowaniu egzekucyjnym, a jeszcze niewydane, przelewa się do masy sanacyjnej.

Bezskuteczność czynności prawnych

Zabezpieczając interesy wierzycieli, ustawodawca przewidział w ramach postępowania

sanacyjnego ubezskutezczenie czynności dłużnika dokonanych na przedpolu postępowania sanacyjnego. Ma ono na celu skorygowanie skutków czynności prawnych dłużnika dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycieli, przywracając do masy sanacyjnej składniki majątkowe, które z niej wyszły. Instytucja ta ma umożliwić zaspokojenie roszczeń wierzycieli z masy sanacyjnej w sytuacji ubóstwa masy. Nierzadko bowiem dłużnik celowo wyzbywa się majątku, by uchronić się przed skutkami restrukturyzacji.

Dokonując weryfikacji danych czynności prawnych pod kątem bezskuteczności względem masy sanacyjnej, należy wziąć pod uwagę następujące czynniki:

- wpływ czasu od dokonania czynności,
- odpłatność bądź nieodpłatność czynności,
- wartość świadczenia otrzymanego za ustanowione zabezpieczenie.

Zarządca czy zarząd własny?

Omówione powyżej gratyfikacje wymagały wprowadzenia regulacji zapobiegającej nadużyciu procedury sanacyjnej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli. Służyć temu ma zasada wprowadzona przez ustawodawcę, że sąd, uwzględniając wnioski sanacyjny, odbiera zarząd własny dłużnikowi i wyznacza zarządcę. Od powyższej zasady odebrania dłużnikowi zarządu ustawodawca przewidział wyjątek. W sytuacji bowiem gdy przeprowadzenie postępowania sanacyjnego wymaga osobistego udziału dłużnika, a jednocześnie daje on gwarancję należytego sprawowania zarządu, sąd może zezwolić na pozostawienie zarządu dłużnikowi.

Z praktyki wynika jednak, że sądy w zdecydowanej większości pozostawiają zarząd własny dłużnikowi. Decyzja taka może rzutować na późniejsze zatwierdzenie układu, a zatem powinna być poprzedzona pogłębioną analizą sądu co do sytuacji prawnej i faktycznej dłużnika. Podkreślenia wymaga fakt, że z uwagi właśnie na korzyści płynące z postępowania sanacyjnego wystąpienie stanu niewypłacalności podmiotu wymaga rzetelniejszego rozważenia możliwości zastosowania wyjątku i pozostawienia zarządu własnego dłużnikowi.

